

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่มีความเป็นเอกลักษณ์ และเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ช่วยสร้างความเป็นเอกภาพของคนในชาติและเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจ และสร้างความสัมพันธ์อันดีของคนในชาติ รวมไปถึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และอาชีพ ดังที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อ้างอิงมาจาก ทศนีย์ สุภเมธี. 2533 : 2 - 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า “ภาษาไทยเป็นเครื่องมือแสดงความรู้ ความคิด และวัฒนธรรมไทย เป็นเครื่องแสดงความเป็นชาติเก่าแก่ มีการสืบทอดความเจริญจากบรรพบุรุษเป็นระยะเวลาอันยาวนาน คนไทยใช้ภาษาไทยพูดและเขียนข้อความสำคัญได้ทุกโอกาส ภาษาไทยมีวิวัฒนาการของวิธีการเขียนการใช้นานไม่น้อยกว่า 700 ปี ดังมีหลักฐานการใช้ภาษาไทยบันทึกข้อความในหลักศิลาจารึก พ่อขุนรามคำแหงมหาราชและวรรณคดีไทยต่าง ๆ ข้อเขียนเหล่านี้ได้แสดงถึงความรุ่งเรืองของชาติไทย บันทึกความเป็นไปในสังคมไทย แนวความคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิชาความรู้ต่าง ๆ ของปู่ย่า ตายายที่สอนต่อ ๆ กันมา ซึ่งจะเป็นรากฐานความรู้สำหรับการพัฒนาบ้านเมืองไทยสืบต่อไป”

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดให้วิชา ภาษาไทยอยู่ในกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ซึ่งมีจุดประสงค์ที่จะให้นักเรียนเรียนภาษาไทยเพื่อเป็นเครื่องมือในการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน มีพัฒนาการทางภาษาทั้งในด้าน การฟัง พูด อ่าน และเขียน ตามควรแก่วัย สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้ (กรมวิชาการ. 2534 : 81 - 82)

ทักษะการเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่ใช้ในการสื่อความคิดของมนุษย์จากผู้ส่ง ถ่ายทอดไปยังผู้รับ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาเขียนได้อย่างสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่พัฒนาได้โดยครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เขียนอย่างอิสระหรือให้อิสระภาพในการแสดงความคิดเห็น ครูทุกคนสามารถที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ด้วยการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางด้านพฤติกรรม

และแสดงความคิดเห็นโดยเสรี จุดหมายปลายทางที่จะช่วยให้นักเรียนได้เขียนอย่างอิสระ คือ เรื่องที่เขียนต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก หรือเป็นสิ่งที่เขาต้องการแสดงออกและไม่ควรเคร่งครัด ในเรื่องหลักเกณฑ์ทางภาษา การสะกดคำ หรือกำหนดกฎเกณฑ์ให้มากนัก แต่ควรสนใจเรื่อง ความคิดและจินตนาการที่เด็กแสดงออกมากกว่า (ศิริวิรัตน์ หน่ยมี. 2533 : 1)

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่ส่งเสริมการพัฒนาความคิดได้มาก เพราะ การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการพัฒนาตัวผู้เรียนถึง 2 ประการ คือ เป็นการฝึกทักษะการคิด เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางการเขียนของนักเรียนให้ดีขึ้น และเป็นการฝึกทักษะการเขียน เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนให้กว้างขวางขึ้น (ขจิตพรพรณ ประดิษฐ์พงศ์. 2535 : 4) การเขียนเชิงสร้างสรรค์ต้องเริ่มฝึกตั้งแต่ในระดับชั้นที่เด็กเริ่มเขียนภาษาไทยได้เป็นคำแล้ว เด็กจะได้สามารถนำคำต่าง ๆ มาเขียนเป็นกลุ่มคำ เขียนเป็นประโยค เด็กที่สามารถเริ่มสอนได้ คือเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (กรรณิการ์ พวงเกษม. 2534 : 39) สอดคล้องกับ ความคิดเห็นของ ฉวีวรรณ จินดาพล (2528 : 60 - 60) ที่กล่าวว่า การเขียนแบบสร้างสรรค์ ไม่ได้จำกัดว่าจะต้องสอนในระดับมัธยมศึกษาหรือระดับสูงขึ้นไปเท่านั้น แม้แต่ในระดับ ประถมศึกษาก็สอนได้เช่นกัน เพราะการเรียนการสอนในระดับอนุบาลปัจจุบันนอกจากจะ มุ่งส่งเสริมในการเตรียมความพร้อมด้านการเรียนรู้ เพื่อการเรียนระดับสูงต่อไปและการอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นแล้วยังเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กด้วย ส่วนการจัดการเรียนการสอนนั้นผู้สอน สามารถปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของเด็กได้ ประกอบกับเด็ก ในช่วงอายุระดับประถมศึกษาเป็นช่วงที่มีความคิดจินตนาการมาก จึงควรส่งเสริมหลาย ๆ ด้าน ให้มีความคิดริเริ่ม กล้าแสดงออก และสามารถเรียนรู้ที่จะแยกความฝันออกจากความจริงได้ นอกจากนี้ถ้าเด็กได้รับการฝึกฝนการเขียนแบบสร้างสรรค์ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาแล้วจะช่วย ส่งเสริมการเขียนแบบต่าง ๆ ในระดับสูงต่อไปด้วย

ในปัจจุบันพบว่าการสอนทักษะการเขียนค่อนข้างมีปัญหาและอุปสรรค เนื่องจากนักเรียน เคยชินกับการเรียนที่ตอบคำถามความรู้ ความจำ และลักษณะข้อสอบก็ไม่เอื้อในการคิดและเขียน เพราะเป็นข้อสอบแบบปรนัยเสียเป็นส่วนใหญ่ ทำให้นักเรียนขาดทักษะในการคิดและการเขียน (ภานุวัฒน์ จิระกรานนท์. 2542 : 25) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร (2538 : 2) ที่ว่า "การเขียนมีอุปสรรคและมีปัญหามากมาย สาเหตุมาจากพื้นฐานการเขียนของ เด็กประถมศึกษาไม่ได้รับการฝึกฝนเท่าที่ควรนักเรียนไม่รู้จักเลือกสรรถ้อยคำในการเขียนและขาด ความคิดสร้างสรรค์ จึงทำให้การเขียนขาดประสิทธิภาพสื่อความหมายไม่เข้าใจ ขาดความคิด พิจารณา จดจำคำผิดไปใช้ทำให้เกิดความผิดพลาด" การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ควรจะได้เน้นกันในระดับประถมศึกษาเพราะจากการวิจัยหลาย ๆ เรื่อง และตามหลักจิตวิทยา พัฒนาการเด็กพบว่า เด็กวัยนี้เป็นช่วงที่มีความคิดสร้างสรรค์ทางด้านภาษาเป็นอย่างดี เพราะเด็กมีความสนใจและมีจินตนาการในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดี (นิจ จันทรมล. ม.ป.ป. : 6 - 85)

การฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความคิดและสื่อความหมาย และส่งผลต่อเนื่องไปยังการพัฒนาประสิทธิภาพของทรัพยากรบุคคลซึ่งนับได้ว่าการฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งที่ควรจะต้องปลูกฝังและพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ตั้งแต่ระดับชั้นต้น ๆ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ในการพัฒนาแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ทั้งนี้เพราะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นชั้นเริ่มต้นเรียนในการศึกษาภาคบังคับ นักเรียนเริ่มอ่าน เขียนเป็นคำได้แล้ว เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการเขียนโดยใช้จินตนาการ และสามารถสื่อความด้วยภาษาเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งก่อให้เกิดผลเชื่อมโยงไปถึงการวางพื้นฐานทักษะทางภาษาให้เจริญก้าวหน้าในระดับชั้นสูงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพ ของแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ระหว่างก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อจะได้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ 75/75
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับครู ในการสร้างและพัฒนาแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในระดับชั้น อื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 5,204 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542
โรงเรียนบ้านปากคลอง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพิชัย สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง
3. ตัวแปร
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 3.2.1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเชิงสร้างสรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนเล่าเรื่องเล่าประสบการณ์ที่ผู้เขียนได้
ถ่ายทอดจินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ออกมาเป็นตัวหนังสือด้วยถ้อยคำ
ที่แสดงให้เห็นถึงความคิดหรือข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ โดยมิได้ลอกเลียนแบบใคร
2. แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ฝึกทักษะการเขียนในกลุ่ม
ทักษะภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย การสร้างคำ การสร้างวลีและ
ประโยค และการบรรยายภาพ
3. ผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดขึ้น
จากการใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถวัดได้จากคะแนนที่ได้จากการใช้
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์
4. ประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการเขียน
เชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนและวัดได้จากแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 75/75 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2532 : 495)
- 75 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทำแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์
แต่ละชุด คิดได้ค่าคะแนนเฉลี่ยอย่างน้อยร้อยละ 75

75 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการวัดผลสัมฤทธิ์หลังการใช้แบบฝึก
การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้ค่าเฉลี่ยอย่างน้อยร้อยละ 75

